

Sit til at bibringe gode og funde Grundsaetninger, saa at Børnene faae Jølelsen af, at det, som abler Meinesket og giver det Værd og Betydning, er ikke, hvad de eie i Livet eller den Stilling, de indtage i Livet, men at det er Besiddelse af funde og gode Kundskaber, der give Livspræget. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) sagde, at den Fattige skulde have samme Ret som den Rige. Den Fattige har samme Ret som den Rige; men man kan aldrig bringe det saa vidt, at den Fattige kan benytte sin Ret i alle Forhold ligesom den Rige. Jeg skal godtgjøre dette noget tydeligere. Jeg sætter nu, at der i en Kommune opstaar flere Skoler, en grundtvigiansk Skole, en ikke grundtvigiansk Skole og en Skole, som hører til en tredje bestemt Retning (En Stemme: En nihilistisk Skole), en nihilistisk Skole, lad gaa! Nu er der i Kommunen en fattig Mand, som ikke holder af nogen af disse Skoler; men han er jo dog nødsaget til at sætte sine Børn i en af dem, thi da han ikke har Naad til at skaffe dem Kost og Logis udenfor sit Hjem, saa maa han sætte dem i en af disse tre Skoler, uagtet han ikke holder af nogen af dem. Den rige Mand derimod, som er i det samme Tilfælde, at han ikke holder af nogen af de tre Skoler i Kommunen, han har jo Naad til at sende dem ind i et andet Sogn, hvor det er en Skole, som han synes om. Men hvorledes skal man kunne have denne Ulighed? Jeg kan ikke tænke mig, at man kan have den paa anden Maade, end at man har en Skole til hver Familie i hele Sognet, en Skole, som Staten soutenerer for enhver Familie i hele Sognet, saa at hver enkelt Familie kan faae den Skole, som tiltaler den; men det er jo aldeles uigjennemføreligt.

Thorup: Jeg kan ikke Andet end glæde mig over, at det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) nu ikke alene er enig med mig, men ogsaa med det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bojsen), thi det er et væsentligt Fremskridt fra, hvad han udtalte for lidt siden. Jeg tror, at den ærede Forsamling vil være enig med mig i, at det Nye, som vilde fremkomme ved Lovforslaget, navnlig med Hensyn til Tilsynet, havde det ærede Medlem Noget imod, men alsk det Gamle, f. Ex. Mulkbestemmelserne, fandt han fortræffeligt. Jeg tror altsaa, at jeg havde Ret, naar jeg sagde, at det ærede Medlem holdt af alt det Gamle og troede, at det var godt, medens han mente, at alt det Nye var slet. Vel sagde det ærede Medlem, at han holdt dog paa Forskolen, paa Bogeskolen, da det var Noget, som var nyt og et Fremskridt fra, hvad vi tidligere havde; men der er dog her den Forskjel fra det Gamle, at nu er det en frivillig Sag i Henhold til Skoleloven af 1856, men ved dette Lovforslag vil man tvinge det frem med

Magt. Det Gæle, som er nyt, er altsaa, at man overfor Kommunerne vil indføre Lovang, hvor man før havde Frivillighed; men, som sagt, det glæder mig, at det ærede Medlem nu er enig med os, og jeg vil haabe, at der er mange flere fra den Side, som ville blive enige med os, naar vi have talt lidt om Sagen. Det er jo Bøvis paa en glædelig Fremtid, navnlig overfor det Forslag, som her foreligger.

M. Andersen: Om jeg end ikke tør nære noget stort Haab om at se denne Sag gennemført i denne Samling, betragter jeg det dog som et godt Barsel, at man fra den Side, hvorfra man forrige Gang, da Sagen var for her, holdt sig tilbage fra at deltage i Forhandlingen, nu deltager i Forhandlingen og det endog med en paaføjnelsesværdig Iver. Det er altid et glædeligt Tidens Tegn, at man nu dog er kommen dertil, at man vil forhandle om Sagen, og forhandle om den med en, som det synes, virkelig Interesse. Der er jo ganske vist store Meningsforskjelligheder imellem de forskjelligs Sider her i Thinget; men den første Betingelse for, at de kunne blive udvæne er jo dog den, at man kommer til at forhandle med hinanden om disse Meningsforskjelligheder. Det er jo især det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bojsen), som har udtalt sig fra den Side, som han hører til, og som var den Side, der forrige Gang undflog sig for at deltage i Forhandlingen. Det glæder mig dog, at der er enkelte Punkter, hvor han og jeg kunne mødes paa dette Omraade. Naar det ærede Medlem saaledes udtalte, at man kunde undvære Loven, naar der kun var den fornødne Villighed tilstede imellem Ministeren og Kommunalbestyrrelserne til at komme overens, saa er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem deri. Naar der kun hos Kommunalbestyrrelserne er den fornødne Villighed tilstede til at gjøre, hvad der kan gjøres for at fremme Skolevesenets Udvikling i Kommunerne, saa vil der sjældent, ja, jeg tror at turde sige aldrig, være nogen Vanskelighed forbunden med at komme overens med de høiere Autoriteter. Man lægger ikke fra de høiere Autoriteters Side Kommunalbestyrrelserne nogen Hindring i Vien for at anvende Mere paa Skolevesenets Fremme, end der hidtil har været anvendt. Det kjender jeg i alt Fald ikke noget Exempel paa, men naar der opstaar Tvistigheder, Meningsforskjelligheder mellem de høiere Autoriteter og Kommunalbestyrrelserne, saa hidrøre de i Almindelighed derfra, at Kommunalbestyrrelserne ikke ere villige til at anvende det paa Skolevesenets Fremme, som de høiere Autoriteter anse for at være nødvendigt. Deri stikker jo egentlig Hemmeligheden, og naar man nu klager over, at Lovforslaget vil berøve Kommunalbestyrrelserne deres Handlingsfrihed, saa vil dette jo kun være i det Tilfælde, at de ikke ere